

חיסול החקלאות - שמלת בטון ושיש

01/09/2017

מזל גדול נפל בחלקם של שר האוצר משה כחלון ומינהל מקרקעי ישראל הכפוף לו, שהחקלאות בישראל לא מעניינת איש. כלומר לא מעניינת איש חוץ מכמה טמבלים שעדיין מתעקשים לעבד את אדמותיהם ולגדל את העגבניות, המלפפונים, הפלפלים ותפוחי העץ העולים על שולחנם של אזרחי ישראל. אזרחים שרובם הגדול, למרבה הצער, אדישים לחלוטין לשאלה אם הם צמחו בגליל, בערבה או יובאו מתורכיה בתנאי שהמחיר יהיה סביר, ובתנאי שלא יבלבלו להם את המוח עם סיפורים על עושק החקלאים, על פערי התיווך, על העלייה הלא סבירה של מחירי המים – גם מים מושבים.

(התפרסם בידיעות אחרונות). מאת: אריאלה רינגל הופמן

הזיכרון הציבורי תקוע ב"מיליונרים על שפת הבריכה", מטבע הלשון שהנפיק מנחם בגין, שעבר שכלול נפלא עם השנים כשהלעיטו אותנו בסיפורים מסמרי שיער איך מדינתנו מוכת הבצורת מוכרת לאירופיים מים בתוך התפוזים. בסיפורים על הלובי צר האינטרסים שמפעילים החקלאים בכנסת. העובדה שכבר מזמן אין בעיית מים במדינת ישראל, או שהלובי החקלאי המייצג מגזר הולך ונעלם, הצטמק לספסלי האופוזיציה נטולת כל יכולת להשפיע - אינה מזיזה להם.

הזיכרון הציבורי תקוע ב"מיליונרים ליד הבריכה"

שלא לדבר על שר החקלאות הנוכחי שאת תקציבי הפיתוח הכפרי מעביר לישובים חקלאיים כמו קדומים, שאינו עולה על רגליו האחוריות נוכח חיסול מנהלת ההשקעות שאמורה לסייע לחקלאים במימון פרויקטים. מנהלת שעד לפני שנים תוקצבה בכמה עשרות מיליוני שקלים שיועדו לחידוש נטיעות, שיפור אמצעי היצור וחיסכון בכוח אדם, והיום יש בה אפס שקלים. אפס אחד גדול. שלא עלה על רגליו האחוריות כשמדינה החליטה להוריד את השתתפותה בקרן למימון נזקי טבע. כשבכל העולם המערבי ממשלות ממנות את הקרן במלואה או לפחות 80 אחוז ממנה, בישראל, מדינת כל נדל"ניה, השתתפות המדינה לא מגיעה ל-30 אחוזים.

עם ישראל, מתברר, אוהב את החקלאים רק כפתרון להעסקת הילדים בחגים ובחופשים – נוסעים לקטוף פרחים בשדה, לקטוף דובדבנים במטעים, להתעלל בחיות בפינות ליטוף מאולתרות – או כשאפשר לקחת את הילדים לנהלל כדי לראות את החגיגות המסורתיות של שבועות. במו אזני שמעתי ילד ששאל את אימא שלו אם סוס מטיל ביצה וממנה בוקע הסייח, ואבא שהסביר לילד שלו, שנשאר בפה פעור נוכח קומביין ענק, שזה טרקטור. כי בישראל 2017 את מי כבר מעניין ההבדל בין קומביין לטרקטור.

וכך, תחת ערפל ציבורי, טוב ומיטיב לשר האוצר ולמינהל, קטלני והרסני לחקלאות, הגיעה ישראל לנקודת שפל שאין כדוגמתה בעולם המערבי. על פי נתוני האיחוד האירופאי אחוז החקלאים במדינות אלו נע בין 2.2-3 אחוזים. במדינת ישראל אחוז החקלאים הוא חמישית מהממוצע האירופאי 0.52 אחוזים. משהו כמו שבעת אלפים איש, רובם בני 60 ומעלה, שהם אפילו לא שלישי מנדט.

פחות משליש מנדט שמוצא עצמו בשנה האחרונה נלחם במדיניות פרועה של הפקעת האדמות החקלאיות. זה נעשה בחסות החוק, לכאורה. קוראים לו חוק הותמ"ל שבמסגרתו הוקמה הוועדה למתחמים מועדפים לדיור. החוק הזה, שנחקק לפני פחות משנה, מאפשר לשר האוצר, המקדם באגרסיביות פתרונות דיור היפים לכותרות העיתונים, מוביל להפקעה של מאות אלפי דונמים חקלאיים בטובת מתחמי דיור. זה קורה בכל הארץ. מייבשים פרדסים ועוקרים מטעים ומחסלים חממות ורומסים שדות הכול בטובת מראית העין של בנייה למגורים. וכך עשרות מושבים וקיבוצים, מאות או אלפי חקלאים, מוצאים את עצמם בוקר אחד ללא האדמות החקלאיות ועם פיצוי עלוב, גם במקומות שבהם הוכח – קריית אתא, קריית ביאליק, אופקים וכן הלאה – שיש אלטרנטיבה בתוך העיר. עד כדי כך שעריית פתח תקווה למשל, שלכאורה הייתה צריכה להיות מרוצה שמפקיעים את אדמות מושב כפר סירקין בטובתה, שוקלת להגיש עתירה כנגד התוכנית.

"מדינת ישראל מתאבדת", קרא לזה הגיאוגרף פרופסור ארנון סופר. "פועלים בהיסטריה ומוכרים את עתידה של המדינה" אומר דודו קוכמן, מזכ"ל כפרי האיגוד החקלאי. "בהלה תיכנונית" הגדיר זאת אסף זנזורי, רכז מדיניות ארוכת טווח בחברה להגנת הטבע, השותפה למאבק החקלאים, "עצלנות תכנונית", מגדירים זאת אחרים.

ובשורה התחתונה מסכימים כולם שזה לא רק חיסול החקלאות שזה אסון גדול בפני עצמו, זו גם פגיעה אנושה במרחבים הפתוחים, בראות הירוקות, במראה פניה של הארץ הזו שמחר תהפוך לרב קומות אחד, שלמת בטון ושיש. מרחב עירוני גדול ומכוער, שמי שיתגעגע לריח פריחת ההדרים, למראה שדות הכותנה, לשטחי הקמה, לא יהיה לו לאן לברוח ממנו.